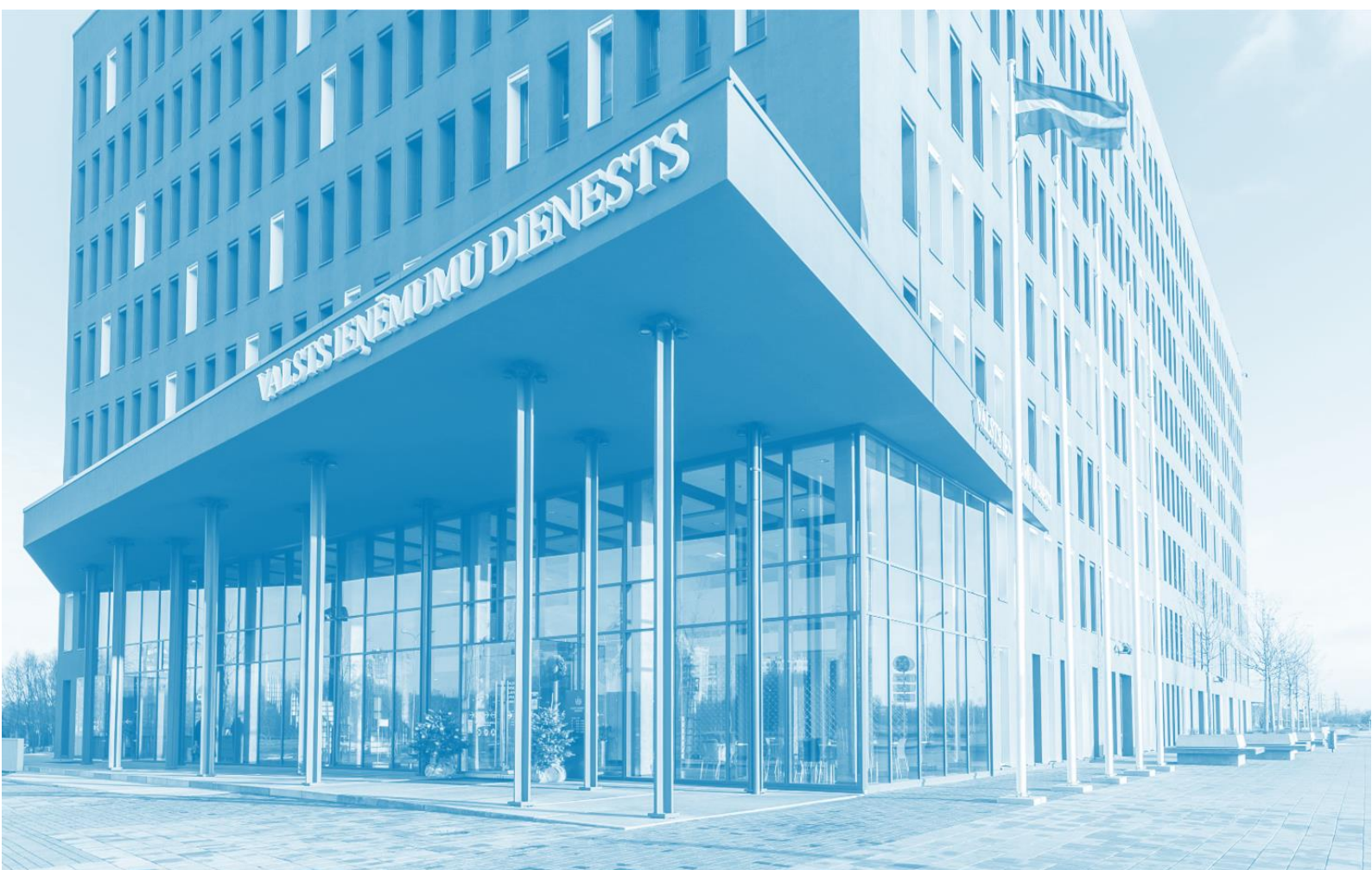

Valsts ieņēmumu
dienests

NODOKĻI NO AUTORATLĪDZĪBAS

Spēkā no 2021. gada 1. janvāra līdz 30. jūnijam

Saturs

Vispārīgie jautājumi	3
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis.....	4
Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	9
Pievienotās vērtības nodoklis.....	13
Saistošie normatīvie akti.....	14

Vispārīgie jautājumi

Autors ir fiziskā persona, kura radošās darbības rezultātā ir radījusi konkrētu darbu.

Izpildītājs ir aktieris, dziedātājs, mūziķis, dejotājs vai cita persona, kura atveido lomu, lasa, dzied, atskaņo vai kādā citādā veidā izpilda literāru vai mākslas darbu vai folkloras sacerējumu, sniedz estrādes, cirka vai leļļu priekšnesumu.

Izpildītājs rada izpildījumu vai tā fiksāciju (fonogrammu).

Izpildītājs ir blakustiesību subjekts, bet izpildījums, tā fiksācija un fonogramma ir blakustiesību objekti.

Autoratlīdzība (honorārs/autortiesību un blakustiesību atlīdzība) ir samaksa par darba radīšanu vai izpildīšanu, kā arī par tiesībām izmantot darbu vai izpildījumu, tai skaitā:

- maksājums par tiesībām publiskot ar autortiesībām aizsargājamu darbu vai izpildījumu – jebkurā veidā tieši (dziedot, spēlējot) vai ar kādas tehniskas ierīces – audioierakstu vai videoierakstu atskaņotāja, televizora, radio, datora un tamlīdzīgi – palīdzību padarīt darbu vai izpildījumu pieejamu sabiedrībai;
- maksājums par tiesībām publicēt darbu vai izpildījumu – autortiesību vai blakustiesību objekta kopijas padarīt pieejamas sabiedrībai;
- maksājums par tiesībām publiski izpildīt darbu vai izpildījuma fiksāciju – atskaņot tieši vai ar jebkuras tehniskas ierīces palīdzību vai procesa starpniecību;
- maksājums par tiesībām izplatīt darbu vai izpildījuma fiksāciju – darba vai izpildījuma fiksācijas oriģinālu vai kopijas pārdot vai kaut kā citādi atsavināt;
- maksājums par tiesībām raidīt darbu vai izpildījuma fiksāciju – iekļaut darbu vai izpildījuma fiksāciju televīzijas vai radio programmā un to pārraidīt (raidīšana ir programmas signāla sākotnējā izplatīšana uztveršanai sabiedrībā, izmantojot elektronisko sakaru tīklus);
- maksājums par tiesībām retranslēt darbu – iekļaut darbu televīzijas vai radio programmā un to retranslēt (retranslācija ir Latvijā vai ārvalstīs izplatītās programmas uztveršana un tūlītēja pilnīga vai daļēja izplatīšana citai auditorijai, neizdarot programmā vai raidījuma saturā nekādus grozījumus);
- maksājums par tiesībām retranslēt pa kabeļiem izpildījuma fiksāciju;
- maksājums par tiesībām padarīt darbu vai izpildījuma fiksāciju pieejamu sabiedrībai pa vadiem vai citādā veidā;
- maksājums par tiesībām reproducēt darbu vai izpildījuma fiksāciju;
- maksājums par tiesībām nomāt, īrēt vai publiski patapināt darbu vai izpildījuma fiksāciju;
- maksājums par izpildījuma fiksēšanu;
- maksājums par tiesībām tulkot darbu;
- maksājums par tiesībām aranžēt, dramatisēt, ekranizēt vai citādi pārveidot darbu;
- piemērojot likumu "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli", arī mantisko tiesību atsavināšanas ienākums.

[Autortiesību likums](#)

Ienākumu no **autortiesību vai blakustiesību objekta atsavināšanas**, ja fiziskā persona atsavina tādu iepriekš norādīto objektu, **kurš nav šīs personas radīts**, uzskata par ienākumu no kapitāla – **kapitāla pieaugumu**.

Iedzīvotāju ienākuma nodoklis

Autoru un izpildītāju ienākumiem no autoratlīdzības gada laikā piemēro **20 %** iedzīvotāju ienākuma nodokļa (turpmāk – IIN) likmi.

Autortiesību mantiniekiem un citiem autortiesību pārņēmējiem vispārējā kārtībā, izmaksājot autoratlīdzību, gada laikā piemēro **23 %** IIN likmi.

Autoratlīdzības saņēmējam, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju, piemēro IIN likmi atkarībā no gada apliekamā ienākuma apmēra:

- 20 % — gada ienākumam līdz 20 004 eiro;
- 23 % — gada ienākuma daļai, kas pārsniedz 20 004 eiro, bet nepārsniedz 62 800 eiro;
- 31 % — gada ienākuma daļai, kas pārsniedz 62 800 eiro.

Latvijas Republikā komersanti, individuālie uzņēmumi (arī zemnieku vai zvejnieku saimniecības), kooperatīvās sabiedrības, nerezidentu pastāvīgās pārstāvniecības, iestādes, organizācijas, biedrības, nodibinājumi un fiziskās personas, kuras reģistrētas kā saimnieciskās darbības veicējas (turpmāk – autoratlīdzības izmaksātājs), izmaksājot fiziskajai personai autoratlīdzību, **izmaksas brīdī ietur IIN**.

Autoratlīdzības saņēmējam ir **tiesības elektroniskajā algas nodokļu grāmatiņā** autoratlīdzības izmaksātāju norādīt kā galveno ienākuma gūšanas vietu un piemērot nodokļu atvieglojumus vai atzīmēt, lai ienākuma izmaksātājs piemēro 23 % IIN likmi.

[Likums "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli"](#)

Autoratlīdzības izmaksātājs katras izmaksas laikā, aprēķinot no izmaksājamās autoratlīdzības summas ieturamo nodokli, ņem vērā ar ienākuma gūšanu saistītos izdevumus.¹

¹ [Ministru kabineta 2010.gada 21.septembra noteikumu Nr.899 "Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība"](#) 57.punkts.

Autoratlīdzību veidi un izdevumu normas

Izdevumu norma procentos	Autordarbs, par kuru tiek izmaksāta autoratlīdzība	Autors vai izpildītājs
50 %	par dramatiskiem, muzikāli dramatiskiem darbiem un to izpildījumiem	teātra režisors, aktieris, cirka mākslinieks
	par horeogrāfiskiem darbiem, pantomīmām un to izpildījumiem	horeogrāfs, dejotājs
	par muzikāliem darbiem ar tekstu vai bez tā un to izpildījumiem	mūziķis, komponists, dziedātājs, diriģents, orķestra mūziķis
	par audiovizuāliem darbiem	filmas/TV raidījuma režisors, operators, skaņu režisors, video mākslinieks
	par zīmējumiem, glezniecības, tēlniecības un grafikas darbiem un citiem mākslas darbiem	gleznotājs, tēlnieks, grafiķis
	par lietišķās mākslas darbiem, dekorācijām un scenogrāfijas darbiem	scenogrāfs, gaismu mākslinieks
	par dizaina darbiem	dizainers (modes, interjera, tīmekļa vietnes, vizuālo uzskates materiālu u. c.), kostīmu mākslinieks
	par fotogrāfiskiem darbiem un darbiem, kas izpildīti fotogrāfijai līdzīgā veidā	fotogrāfs
	par celtnu, būvju, arhitektūras darbu skicēm, metiem, projektiem un celtnu un būvju risinājumiem, citiem arhitektūras darinājumiem, pilsētbūvniecības darbiem un dārzu un parku projektiem un risinājumiem, kā arī pilnīgi vai daļēji uzceltām būvēm un realizētiem pilsētbūvniecības vai ainavu objektiem	arhitekts
	par ģeogrāfiskām kartēm, plāniem, skicēm, plastiskiem darbiem, kas attiecas uz ģeogrāfiju, topogrāfiju un citām zinātnēm	
par apdarēm, muzikāliem aranžējumiem, ekranizācijām un tamlīdzīgiem darbiem	komponists – apdares/aranžējuma autors, ekranizācijas režisors	

Izdevumu norma procentos	Autordarbs, par kuru tiek izmaksāta autoratlīdzība	Autors vai izpildītājs
25 %	par literāriem darbiem (grāmatām, brošūrām, runām, datorprogrammām, lekcijām, aicinājumiem, ziņojumiem, sprediķiem un citiem līdzīga veida darbiem) un to izpildījumiem, tai skaitā darbiem, kas radīti, izdoti, izpildīti vai citādi izmantoti presē un citos plašsaziņas līdzekļos	rakstnieks, preses žurnālists, žurnāla redaktors, literārais redaktors
	par scenārijiem un audiovizuālu darbu literāriem projektiem	filmu, raidījumu, pasākuma scenārija autors
	par tulkojumiem, pārstrādātiem darbiem, anotācijām, referātiem, kopsavilkumiem, apskatiem, dramatisējumiem, darbu krājumiem (enciklopēdijām, antoloģijām, atlantiem un tamlīdzīgiem darbu krājumiem) un datubāzēm	tulkotājs, darbu krājumu sastādītājs

1. piemērs

Kristaps saņēma autoratlīdzību no izdevniecības 2500 eiro. Izdevniecība ietur 20 % IIN. Aprēķinot IIN, izdevniecība ņem vērā 25 % izdevumus. Tādējādi apliekamais ienākums ir 1875 eiro (2500 eiro – 25 % no 2500), bet ieturētais IIN ir 375 eiro (20 % no 1875). Rezultātā Kristaps saņem 2125 eiro (2500 – 375).

Autoratlīdzības (honorāra) izmaksātājs ieturēto IIN iemaksā budžetā ne vēlāk kā ienākuma izmaksas mēnesim sekojošā mēneša **23. datumā**.

Autoratlīdzības (honorāra) izmaksātājam ir pienākums ne vēlāk kā līdz ienākuma izmaksas mēnesim sekojošā mēneša **15. datumam** iesniegt Elektroniskās deklarēšanas sistēmā [paziņojumu](#) par fiziskajai personai izmaksātajām summām, norādot ienākuma veidu kodu 1003 "Ienākumi no intelektuālā īpašuma (izņemot autortiesību mantinieku ienākumus)".²

2. piemērs

*Izabella 2021. gada 1. martā saņem autoratlīdzību no uzņēmumu grupas par **preču zīmes nomu**. Autoratlīdzības izmaksātājs Izabellas ienākumam piemēro 50 % izdevumu normu, jo Izabella preču zīmi radījusi pati par saviem līdzekļiem un ieturēto IIN ieskaita budžetā ne vēlāk kā 2020. gada 23. aprīlī.*

Izdevumu normas nepiemēro, ja attiecīgais darbs vai izpildījums ir radīts darba attiecību ietvaros, kas izriet no darba līguma, vai darba devējs autoratlīdzības saņēmējam ir atlīdzinājis šos izdevumus, vai autoratlīdzību saņem autortiesību mantinieks vai cits autortiesību pārņēmējs.

² [Ministru kabineta 2008. gada 25. augusta noteikumi Nr. 677 "Noteikumi par iedzīvotāju ienākuma nodokļa paziņojumiem".](#)

3. piemērs

Datordizainers izstrādā iepakojuma grafisko dizainu saskaņā ar darba devēja uzdevumu darba tiesisko attiecību ietvaros, ņemot vērā darba līgumā tam noteiktos darba pienākumus. Autoratlīdzību par grafiskā dizaina izstrādāšanu attiecina uz algota darba ienākumiem un darba devējs izdevumu normu nepiemēro, jo IIN piemēro kā darba algai.

4. piemērs

Jānis strādā televīzijā un atbilstoši darba līguma nosacījumiem pilda režisora asistenta pienākumus. Viņš ir izstrādājis audiovizuāla darba literāro projektu, izmantojot darba devēja telpas u. c. resursus. Darba devējs, izmaksājot autoratlīdzību, izdevumu normu nepiemēro.

Ja nodokļu maksātājs vienlaikus gūst algota darba ienākumus, kur darba līgumā noteiktā darba alga nav mazāka par minimālo mēneša darba algu 500 eiro, un vienlaikus ar to pašu darba devēju ir noslēdzis arī autoratlīdzības līgumu, uz izmaksāto autoratlīdzību nav tieši attiecināmas algotā darba pazīmes.

Ja rodas šaubas nosakot, vai izmaksātā autoratlīdzība pēc ekonomiskās būtības ir algota darba ienākums un autors ir radījis darbu vai izpildītājs – izpildījumu, pildot darba pienākumus, vērtē noslēgto līgumu nosacījumus, īpaši autora vai izpildītāja mantisko tiesību nosacījumus, tai skaitā to, kam pieder tiesības uz intelektuālo īpašumu tā radīšanas laikā. Algotā darba pazīmes izmanto tikai kā papildu kritērijus darījuma ekonomiskās būtības vērtēšanai.

Ja personai no izmaksātās autoratlīdzības par autora darba radīšanu vai izpildīšanu un atsavinātajām mantiskajām tiesībām ir ieturēts nodoklis, **piemērojot noteikto izdevumu normu, taču faktiskie**, ar attaisnojuma dokumentiem apliecinātie **izdevumi** (kvītis, čeki, maksājuma uzdevumi, internetbankas izdrukas), kas saistīti ar attiecīgā darba radīšanu vai izpildīšanu, **pārsniedz noteikto izdevumu normu**, persona var atgūt pārmaksāto IIN, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju D, aizpildot deklarācijas pielikumu D1 "Taksācijas gadā Latvijas Republikā gūtie ienākumi (izņemot ienākumus no saimnieciskās darbības)" un pievienojot attaisnojuma dokumentu kopijas.

5. piemērs

Juris 20XX. gadā saņēma autoratlīdzību par horeogrāfiskā darba mantisko tiesību atsavināšanu – 600 eiro. Autoratlīdzības izmaksātājs ir ieturējis 60 eiro IIN, piemērojot 50 % izdevumu normu jeb 300 eiro.

Jurim faktiskie ar attaisnojuma dokumentiem apliecinātie izdevumi saistībā ar darba radīšanu ir 70 % no autoratlīdzības jeb 420 eiro.

Iesniedzot gada ienākumu deklarāciju, lai precizētu izdevumus, vērā tiek ņemti tikai ar attaisnojuma dokumentiem apliecinātie izdevumi 420 eiro apmērā. Tādējādi maksājama IIN ir 36 eiro $((600 - 420) \times 20 \%)$, kā rezultātā Jurim veidojas IIN pārmaksa.

Ja persona ir saņēmusi autoratlīdzību ārvalstī, tai ir pienākums iesniegt gada ienākumu deklarāciju, ārvalstī gūto ienākumu norādot gada ienākumu deklarācijas pielikumā D2 "Fiziskās personas (rezidenta) ārvalstīs gūtie ienākumi".

Gada ienākumu deklarācija Valsts ieņēmumu dienestā iesniedzama nākamajā gadā no **1. marta līdz 1. jūnijam**. Ja kopējie gada ienākumi ir lielāki par 62 800 eiro, tad deklarāciju iesniedz no 1. aprīļa līdz 1. jūlijam.

6. piemērs

Marija 2020. gadā ārvalstīs saņēma autoratlīdzību, bet viņas kopējais gada ienākumu apmērs nepārsniedz 62 800 eiro. Marijai ir pienākums iesniegt Valsts ieņēmumu dienestā gada ienākumu deklarāciju 2021. gadā no 1. marta līdz 1. jūnijam.

Aprēķinot Latvijas Republikā maksājamo IIN no ārvalstī saņemtās autoratlīdzības, autoratlīdzības saņēmējs var piemērot noteiktās [izdevumu normas](#). Šos izdevumus noteiktās normas ietvaros nav nepieciešams pamatot ar attaisnojuma dokumentiem.

7. piemērs

Kārlis 20XX. gadā saņēma autoratlīdzību Vācijā par radīto informācijas krājumu 1050 eiro apmērā. Nodoklis ārvalstī no minētā ienākuma nav ieturēts. Tā kā ienākums ir gūts ārvalstī, Kārlim ir pienākums deklarēt šo ienākumu, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķinā Kārlis ir tiesīgs samazināt apliekamo ienākumu par izdevumiem 25 % apmērā no autoratlīdzības summas – 262,50 eiro (25 % no 1050).

Ja persona ārvalstī ir saņēmusi autoratlīdzību (honorāru), no kuras **ārvalstī ir samaksāts nodoklis**, tā ir tiesīga samazināt aprēķināto IIN, kas tai būtu jāmaksā Latvijas Republikā, par summu, kas vienāda ar ārvalstī samaksāto nodokli, ja nodokļa samaksa ir apliecināta ar ārvalsts nodokļu iekasēšanas institūcijas apstiprinātu dokumentu, kurā norādīts apliekamais ienākums un ārvalstī samaksātā nodokļa summa.

8. piemērs

Ieva 20XX. gadā saņēma 400 eiro autoratlīdzību Francijā saistībā ar fotogrāfiska darba publicēšanu. Francijā ir samaksāts nodoklis 40 eiro. Nosakot ar IIN apliekamo ienākumu, no autoratlīdzības atskaita ar fotogrāfiska darba radīšanu saistītos izdevumus 50 % apmērā – 200 eiro (50 % no 400). Aprēķināto iedzīvotāju ienākuma nodokli pēc Latvijā noteiktās likmes Ieva ir tiesīga samazināt par 40 eiro (Francijā samaksātais nodoklis).

Ārvalstī samaksātās nodokļa summas apmērs, par kuru samazina Latvijas Republikā maksājamo IIN summu, nedrīkst būt lielāks par summu, kas atbilstu Latvijas Republikā aprēķinātajam IIN.

Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas

Persona, kuras pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijas Republikā un kura **saņem autoratlīdzību** (autortiesību un blakustiesību atlīdzību), ir **pašnodarbināta persona**, izņemot:

- autortiesību mantinieku un citu autortiesību pārņēmēju,
- personu līdz 15 gadu vecumam,
- personu, kura sasniegusi vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, vai personu, kurai ir piešķirta valsts vecuma pensija (tai skaitā priekšlaicīgi, bet izņemot izdienas pensiju),
- personu ar I vai II grupas invaliditāti.

Par pašnodarbinātu personu reģistrējas un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (turpmāk – VSAOI) veic autoratlīdzības saņēmējs, ja šīs personas mēneša **ienākumi no autoratlīdzības sasniedz minimālās algas apmēru – 500 eiro**. Autoratlīdzības ienākumu nosaka, atskaitot [izdevumu normu](#), ja tāda ir piemērojama atbilstoši iedzīvotāju ienākuma nodokļa vajadzībām.

Ja persona saņem **autoratlīdzību un ienākumus no citas saimnieciskās darbības**, VSAOI objekta minimālo apmēru nosaka, summējot visus pašnodarbinātās personas mēneša ienākumus.

Autoratlīdzības saņēmēja VSAOI objekts ir brīvi izraudzīti ienākumi no autoratlīdzības, bet tas nevar būt mazāks par minimālo algu – 500 eiro.

VSAOI [likme pašnodarbinātai personai](#) vispārējā gadījumā ir **31,07 %** no VSAOI objekta, bet personai, kura sasniegusi vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju (arī pensiju, kas piešķirta ar atvieglotiem noteikumiem vai priekšlaicīgi) likme ir 29,36 %³.

Jāņem vērā, ka izraudzītais valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekts nākotnē ietekmēs fiziskās personas saņemamo valsts sociālās apdrošināšanas pakalpojumu apmēru.

[Likums "Par valsts sociālo apdrošināšanu"](#)

Pašnodarbinātais – autoratlīdzības saņēmējs – reizi ceturksnī (līdz **17. aprīlim, 17. jūlijam, 17. oktobrim un 17. janvārim**) Valsts ieņēmumu dienestā iesniedz [ziņojumu](#) par veiktajām valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām⁴ attiecīgajā ceturksnī.

³ [Ministru kabineta 2020. gada 17. decembra noteikumi Nr. 786 "Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu likmes sadalījumu pa valsts sociālās apdrošināšanas veidiem".](#)

⁴ [Ministru kabineta 2010. gada 7. septembra noteikumu Nr. 827 "Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli"](#) 4. pielikums.

9. piemērs

Edgaram 20XX. gada janvārī autoratlīdzības ienākums ir 610 eiro. Tā paša gada februārī ienākumi nav gūti, bet martā ir gūts ienākums 215 eiro. Tādējādi Edgaram ir pienākums veikt VSAOI tikai par 20XX. gada janvārī gūto ienākumu, izvēloties VSAOI objektu, kas nav mazāks par 500 eiro. Ja Edgars izvēlēšies VSAOI veikt no 500 eiro, tā pašnodarbinātā ziņojumu par veiktajām VSAOI attiecīgajā ceturksnī aizpilda šādi:

Pašnodarbinātā vai darba ņēmēja ziņojums

Rādītāji	Ceturkšņa mēnesis			Kopā
	I	II	III	
Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekts	500	0	0	500
Aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	155,35	0	0	155,35

Autoratlīdzības saņēmējs, kurš ir **reģistrēts un sociāli apdrošināts kā darba ņēmējs** un par kuru VSAOI mēnesī pie viena vai vairākiem darba devējiem tiek veiktas **vismaz no minimālās mēneša darba algas** apmēra – 500 eiro, neregistrējas un neveic iemaksas no autoratlīdzības kā pašnodarbinātais neatkarīgi no ienākuma apmēra no autoratlīdzības.⁵

Minēto atvieglojumu par neregistrēšanos un VSAOI neveikšanu no autoratlīdzības kā pašnodarbinātai personai, ja darba alga sasniedz 500 eiro mēnesī, nepiemēro autoratlīdzības saņēmējam, kurš ir **mikrouzņēmuma darbinieks** vai persona, kas ir nodarbināta lauksaimniecības sezonas darbos un maksā sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokli.

10. piemērs

Liene ir darba ņēmējs sabiedrībā ar ierobežotu atbildību, kur saņem algu 1000 eiro. Liene saņem autoratlīdzību 800 eiro. Ņemot vērā, ka Lienes darba devējs veic VSAOI no summas, kas pārsniedz minimālo algu, Lienei nav jāreģistrējas kā pašnodarbinātajai un VSAOI no autoratlīdzības (honorāra) nav jāveic.

11. piemērs

Zane ir radījusi literāru darbu, izdevniecība par minētā darba publicēšanas tiesībām ir noslēgusi autoratlīdzības līgumu, kur noteiktā autoratlīdzība ir 1000 eiro. Papildus Zane ir darba ņēmējs mikrouzņēmumā ar algu 700 eiro. Zanei ir jāreģistrējas kā pašnodarbinātajai un jāveic VSAOI no autoratlīdzības.

⁵ Likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu" 23.¹ panta ceturtdā daļa.

Nosacījumu par VSAOI no minimālās darba algas nepiemēro proporcionāli tikai par tām taksācijas gada kalendāra dienām, kurās autoratlīdzības saņēmējs atrodas:

- bērna kopšanas atvaļinājumā;
- kurās darba ņēmējam (bērna tēvam) ir piešķirts atvaļinājums sakarā ar bērna piedzimšanu;
- kurās darba ņēmējs atrodas atvaļinājumā bez darba algas saglabāšanas, kas piešķirts darba ņēmējam, kura aprūpē un uzraudzībā pirms adopcijas apstiprināšanas tiesā ar bāriņtiesas lēmumu nodots aprūpējamais bērns;
- kā arī par pārejošas darbnespējas, grūtniecības un dzemdību atvaļinājuma kalendāra dienām, par kurām ir izsniegta darbnespējas lapa "B".⁶

Tādējādi, ja autoratlīdzības saņēmējam ir izsniegta **darbnespējas lapa "A", bezalgas atvaļinājums** vai **ikgadējais atvaļinājums** un mēnesī darba alga ir mazāka par 500 eiro, bet konkrētajā mēnesī saņemtais autoratlīdzības ienākums ir lielāks par 500 eiro, tad autoratlīdzības saņēmējam ir jāreģistrējas kā pašnodarbinātai personai un jāveic VSAOI no autoratlīdzības.

Savukārt, ja autoratlīdzības saņēmējam ir izsniegta **darbnespējas lapa "B"** un mēnesī **darba alga nav mazāka par proporciju no 500 eiro** atbilstoši pārējo kalendāra dienu skaitam, kad darbinieks ir strādājis, tad, saņemot autoratlīdzību, kas lielāka par 500 eiro, nav jāreģistrējas un nav jāveic VSAOI.

12. piemērs

Rasa oktobrī ir darba attiecībās, saņem algu 1200 eiro un autoratlīdzību 500 eiro. No 1. oktobra līdz 14. oktobrim viņai bija pārejošas darbnespējas lapa "B", tāpēc darba alga par 11 darba dienām bija tikai 600 eiro.

Rasai nav pienākuma veikt VSAOI kā pašnodarbinātajai, jo darba alga nav mazāka par proporciju no 500 eiro par nostrādātajām 11 darba dienām.

Ja autoratlīdzības saņēmējam ir izsniegta darbnespējas lapa "B" un mēnesī darba alga ir mazāka par proporciju no 500 eiro atbilstoši pārējo dienu skaitam, kad darbinieks ir strādājis, tad, saņemot autoratlīdzību, kas lielāka par 500 eiro, autoratlīdzības saņēmējam ir jāreģistrējas un jāveic VSAOI.

13. piemērs

Laine ir darba attiecībās, saņem algu 500 eiro. Martā Laines autoratlīdzības ienākums ir 550 eiro. No 20XX. gada 23. marta līdz 5. aprīlim Lainei bija ikgadējais atvaļinājums, tāpēc darba samaksa kopā ar atvaļinājuma naudu par 20XX. gada martu bija 450 eiro (iepriekšējā darba periodā darba alga bija mazāka).

Lainei ir pienākums veikt VSAOI kā pašnodarbinātajai par martu, izvēloties VSAOI objektu, kas nav mazāks par 500 eiro.

Autoratlīdzības (autortiesību un blakustiesību atlīdzības) izmaksātājs, izņemot [mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas](#), no saviem līdzekļiem maksā VSAOI **5 % apmērā** no šīs autoratlīdzības (autortiesību un blakustiesību atlīdzības) tās saņēmēja valsts pensiju apdrošināšanai arī tad, ja ienākums no autoratlīdzības nepārsniedz minimālo algu – 500 eiro mēnesī.

⁶ [Likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu"](#) 23.¹ panta piektā daļa.

Autoratlīdzības (autortiesību un blakustiesību atlīdzības) izmaksātājam **nav jāveic 5 % VSAOI autoratlīdzības saņēmēja valsts pensiju apdrošināšanai par personu, kura nav pašnodarbinātā persona** atbilstoši iepriekš (sadaļas sākumā) norādītajiem [izņēmumi](#).

Autoratlīdzības (autortiesību un blakustiesību atlīdzības) izmaksātājs veiktās VSAOI pensiju apdrošināšanai norāda darba devēja ziņojumā par VSAOI no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu pārskata mēnesī.

14. piemērs

Mārtiņa autoratlīdzība par scenārija radīšanu – 200 eiro. Autoratlīdzības izmaksātājs ietur iedzīvotāju ienākuma nodokli 30 eiro apmērā, piemērojot 20 % likmi un ievērojot attaisnoto izdevumu normu (25 %). Tātad Mārtiņš saņem 170 eiro.

Papildus autoratlīdzības izmaksātājs veic VSAOI autoratlīdzības saņēmēja pensiju apdrošināšanai 10 eiro apmērā no saviem līdzekļiem.

IIN un VSAOI maksājumus pārskaita uz vienoto nodokļu kontu:

Saņēmējs:	Valsts budžets (VID)
Reģistrācijas numurs:	90000010008
BIC kods:	TRELLV22
Konts (IBAN):	LV33TREL1060000300000

Pievienotās vērtības nodoklis

Ar pievienotās vērtības nodokli neapliek autora saņemto atlīdzību par darbu un tā izmantošanu, kā arī izpildītāja un fonogrammu producenta saņemto atlīdzību par blakustiesību objektu un tā izmantošanu.⁷

Termini "autors" un "darbs" ir skaidroti Autortiesību likumā.

Atlīdzība, ko saņem autors – fiziska persona – par savu radīto autora darbu Autortiesību likuma izpratnē, nav apliekama ar pievienotās vērtības nodokli.

Ar pievienotās vērtības nodokli neapliek arī autoratlīdzību (honorāru) par rakstiem preses izdevumos.

15. piemērs

Kārlis ir noslēdzis līgumu ar izdevniecību par sava literārā darba (brošūras) publicēšanu. Izdevniecība par minētā darba publicēšanas tiesībām 2020. gada jūlijā izmaksā šai fiziskajai personai autoratlīdzību (honorāru) 550 eiro apmērā. Saņemto autoratlīdzību fiziskā persona neapliek ar pievienotās vērtības nodokli.

16. piemērs

Mārtiņš ir noslēdzis licences līgumu piešķirt trešajām personām savu fotogrāfisko darbu izmantošanas tiesības, lejupielādējot tās elektroniskā veidā. Saņemtais ienākums, piegādājot digitālās fotogrāfijas elektroniskā veidā, ir vērtējams kā autora saņemtā autoratlīdzība Autortiesību likuma izpratnē un nav apliekams ar pievienotās vērtības nodokli.

Ievērojot Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvu 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu, jāņem vērā, ka pievienotās vērtības nodokļa atbrīvojums nav attiecināms uz patentu, preču zīmju un citu līdzīgu tiesību nodošanu un licenču izsniegšanu saistībā ar šādām tiesībām, neatkarīgi no tā, vai minētais ienākums vērtējams kā autoratlīdzība Autortiesību likuma izpratnē.

17. piemērs

Agrita ir noslēgusi licences līgumu par tai piederošas preču zīmes izmantošanas tiesību nodošanu juridiskai personai. Licences līguma ietvaros juridiskā persona samaksā fiziskajai personai atlīdzību 600 eiro apmērā. Saņemtā atlīdzība ir ar pievienotās vērtības nodokli apliekams darījums, uz ko Pievienotās vērtības nodokļa likumā noteiktais atbrīvojums neattiecas.

⁷ [Pievienotās vērtības nodokļa likuma](#) 52. panta pirmās daļas 18. punkts.

Saistošie normatīvie akti

- [Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīva 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu](#)
- [Likums "Par nodokļiem un nodevām"](#)
- [Likums "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli"](#)
- [Likums "Par valsts sociālo apdrošināšanu"](#)
- [Pievienotās vērtības nodokļa likums](#)
- [Autortiesību likums](#)
- [Ministru kabineta 2010. gada 21. septembra noteikumi Nr. 899 "Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība"](#)
- [Ministru kabineta 2018. gada 30. oktobra noteikumi Nr. 662 "Noteikumi par iedzīvotāju ienākuma nodokļa deklarācijām un to aizpildīšanas kārtību"](#)
- [Ministru kabineta 2010. gada 7. septembra noteikumi Nr. 827 "Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli"](#)
- [Ministru kabineta 2020. gada 17. decembra noteikumi Nr. 786 "Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu likmes sadalījumu pa valsts sociālās apdrošināšanas veidiem"](#)